

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની વડી અદાલતમાં

આર/સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ અપ્લિકેશન નં. ૨૦૮૭/૨૦૧૮

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	ના
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

=====

નિમૈન ચરણ બિસ્વાલ

વિરુદ્ધ

રજિસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝ, ગુજરાત, અમદાવાદ

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી પક્ષકાર જાતે (૫૦૦૦)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨, ૩ તરફથી ડીએસ એફિડેવિટ ફાઇલ થયેલ નથી (આર)
(૭૧)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી દેવાંગ વ્યાસ (૨૭૯૪)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૪ તરફથી સુશ્રી મોક્ષા ઠક્કર, એપીપી (૨)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

તારીખ : ૦૩/૧૨/૨૦૧૮

મૌખિક ચુકાદો

૧.૦ આ પિટિશનોનું જૂથ સમાન પ્રકારના ફોજદારી કેસોમાંથી ઉદ્ભવતું હોવાથી, તેનો એક સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા નિકાલ કરવામાં આવે છે અને તદનુસાર, હાલની પિટિશનનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨.૦ સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ કેસ નં. ૧૧૧૭/૨૦૧૭ માં, અરજદારે તેમની સામે દાખલ કરવામાં આવેલા તમામ ફોજદારી કેસો જોડેલા છે. અરજદાર પક્ષકાર તરીકે જાતે ઉપસ્થિત રહ્યા છે.

૩.૦ તેમની સામે દાખલ કરવામાં આવેલા ફોજદારી કેસો પૈકીનો એક કેસ ક્રિમિનલ કેસ નં. ૬૧/૨૦૧૬ છે. સદર ફરિયાદ કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૨૧૭(૧) અને (૨) હેઠળ તારીખ ૩૦.૦૩.૨૦૧૬ ના રોજ રજિસ્ટ્રાર ઓફ કંપની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે. અન્ય તમામ ફરિયાદો સમાન પ્રકારની છે, તેથી ક્રિમિનલ કેસ નં. ૬૧/૨૦૧૬ ની હકીકતો અહીં સામેલ કરવામાં આવી છે.

૩.૧ આ કેસમાં રજિસ્ટ્રાર ઓફ કંપની (જેનો હવે પછી “આરઓસી” તરીકે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે), ગુજરાતનો મુખ્ય આક્ષેપ એ છે કે નીસા ટેકનોલોજી લિમિટેડ અથવા નીસા ગ્રુપ, અમદાવાદ કંપનીએ “કંપની લો બોર્ડ” ના તારીખ ૧૩.૧૦.૨૦૧૪ ના હુકમનું પાલન કર્યું નથી. તેથી, આ કાર્યવાહી કરવામાં આવી છે.

૪.૦ ઉપરોક્ત ફરિયાદનું અવલોકન કરતાં જણાય છે કે તારીખ ૧૩.૧૦.૨૦૧૪ ના હુકમથી, કંપની લો બોર્ડે સદર કંપનીને ૧૭ રોકાણકારોની તેની અમુક

એફડીઆર (ફિક્સ્ડ ડિપોઝિટ રિસિપ્ટ્સ) ૩૦ દિવસની અંદર પરત કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો, જે અંગે આરઓસીએ આક્ષેપ કર્યો હતો કે કંપનીએ સદર હુકમનું પાલન કર્યું નથી. ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલ સંબંધિત અવલોકન નીચે મુજબ સામેલ કરવામાં આવ્યું છે:

“નાણાકીય પત્રકો પરથી જણાય છે કે કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૨૧૭ ની પેટા-કલમ (૧) અને (૨) હેઠળ જરૂરી મુજબ તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૧૨, ૩૧.૦૩.૨૦૧૩ ના રોજ પૂરા થયેલા નાણાકીય વર્ષ દરમિયાન અને તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૧૪ ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ દરમિયાન સામાન્ય સભાઓમાં કંપની સમક્ષ રજૂ કરાયેલ દરેક બેલેન્સ શીટ સાથે બોર્ડ રિપોર્ટ્સ સંપૂર્ણ રીતે જોડવામાં આવ્યા નથી. પેટા-કલમ (૧) ના ખંડ (ઈ) હેઠળ જરૂરી મુજબ ઉર્જા સંરક્ષણ વગેરે સંબંધિત નિયત નમૂનામાં માહિતી પૂરી પાડવામાં પણ કંપની નિષ્ફળ રહી છે અને સદર કલમની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ જરૂરી મુજબ વ્યવસાયના સ્વરૂપ અંગે મહત્વની હકીકતો આપવામાં પણ બોર્ડ નિષ્ફળ રહ્યું છે. આમ, કંપનીએ કંપનીઝ એક્ટ, ૨૦૧૩ ની કલમ ૧૩૪ સાથે વંચાણે લેતાં કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૨૧૭(૧) અને (૨) ની જોગવાઈઓનું ઉદ્ધંધન કર્યું છે. તેથી, કંપનીઝ એક્ટ, ૨૦૧૩ ની કલમ ૧૩૪ સાથે વંચાણે લેતાં કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૨૧૭(૫) હેઠળ કંપનીના ડિરેક્ટરો દંડાત્મક કાર્યવાહી માટે જવાબદાર છે.

કંપની અને તેના ડિરેક્ટરોએ નિર્ધારિત સમયગાળામાં કોઈ જવાબ રજૂ કર્યો ન હોવાથી, એ બાબતની પુષ્ટિ થાય છે કે કંપની અને તેના ડિરેક્ટરોએ કશું કહેવાનું રહેતું નથી. આમ, કંપનીએ કંપનીઝ એક્ટ, ૨૦૧૩ ની કલમ ૧૩૪ સાથે વંચાણે લેતાં કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૨૧૭(૧) અને (૨) ની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે. તેથી, કંપનીઝ એક્ટ, ૨૦૧૩ ની કલમ ૧૩૪ સાથે વંચાણે લેતાં કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૨૧૭(૫) હેઠળ કંપનીના ડિરેક્ટરો દંડાત્મક કાર્યવાહી માટે જવાબદાર છે.”

૫.૦ એડિશનલ ચીફ મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ, અમદાવાદે આરઓસી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદની નોંધ લીધી છે અને તારીખ ૨૭.૦૫.૨૦૧૬ ના હુકમથી સમન્સ જારી કર્યા છે. સુગમતા ખાતર, સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ અપ્લિકેશન નં. ૧૧૧૭/૨૦૧૭ ની હકીકતો નીચે મુજબ સામેલ કરવામાં આવી છે:—

૫.૧ પક્ષકાર તરીકે જાતે ઉપસ્થિત રહેલા અરજદારે રજૂઆત કરી છે કે તેઓ “નીસા ટેક્નોલોજીસ લિમિટેડ” અથવા “નીસા ગ્રુપ”, અમદાવાદ કંપની સાથે કોઈ સંબંધ ધરાવતા ન હતા, કારણ કે તેઓ તેના પ્રમોટર, શેરધારક કે કર્મચારી પણ નથી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે માત્ર રોજગાર માટેના એક ઇન્ટરવ્યુ દરમિયાન અને સંમતિ પત્ર પર સહી કરાવીને ઇન્ટરવ્યુના દસ્તાવેજીકરણ સાથે, છેતરપિંડીભરી રીતે, કંપની દ્વારા તારીખ ૦૭.૧૧.૨૦૧૩ ના રોજ તેમના બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સમાં તેમનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો; અને આમ તારીખ

૦૭.૧૧.૨૦૧૩ થી ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ ના સમયગાળામાં તેમનો માત્ર ૩ મહિનાનો સૈદ્ધાંતિક કાર્યકાળ હતો. જ્યારે કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ (તે સમયે અમલમાં) ની કલમ ૨૮૩(૧)(જી) હેઠળ બોર્ડની કોઈ બેઠકમાં હાજરી ન આપવાને કારણે તારીખ ૦૭.૧૧.૨૦૧૩ (નિમણૂકની તારીખ) થી ગણતરી કરતાં ૩ મહિનામાં તેમનો હોદ્દો આપોઆપ ખાલી થઈ ગયો હતો. તેમના દ્વારા એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેમણે કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬/૨૦૧૩ હેઠળ રાજીનામા માટે જરૂરી તમામ પાલનો પૂર્ણ કરીને અને ફાઇલ કરીને તારીખ ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ થી અસરકારક રીતે રાજીનામું પણ આપી દીધું છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે તેઓ મુંબઈ, મહારાષ્ટ્ર ખાતે રહેતા હતા, બોર્ડની કોઈ બેઠકમાં હાજરી આપી ન હતી અને કંપનીના કારોબારમાં તેમની કોઈ સંડોવણી ન હતી.

પ.૨ અરજદાર દ્વારા એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે અહીં સંકળાયેલા તમામ ફોજદારી કેસો કંપનીની બાબતમાં તારીખ ૦૭.૦૭.૨૦૧૫ ના નિરીક્ષણ અહેવાલ પર આધારિત છે. અરજદારના રાજીનામાના ૧૫ મહિના પછી નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું; આ કેસો તરફ દોરી જતા નિરીક્ષણ અવલોકનો કાયદા હેઠળ કોઈપણ કલ્પનાથી કોઈપણ રીતે અરજદારના કાર્યકાળને આભારી નથી, તેથી તે અરજદારને લાગુ પડતા નથી. કંપનીના નિરીક્ષણ તરફ દોરી જતો મુખ્ય અને એકમાત્ર મુદ્દો, જે સામાવાળાઓ દ્વારા તેમના સોગંદનામામાં સ્વીકારવામાં આવ્યો છે, તે કંપની દ્વારા તારીખ ૦૮.૦૪.૨૦૧૩ થી ૨૨.૦૮.૨૦૧૩ ના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાઇવેટ પ્લેસમેન્ટના ધોરણે જાહેર કરીને જારી કરવામાં

આવેલ કેટલીક એનસીડી (નોન-કન્વર્ટિબલ ડિબેન્ચર) ની બાબત હતી, જ્યારે અરજદાર એનસીડી ઇશ્યૂના આ સમયગાળા દરમિયાન કંપનીમાં અસ્તિત્વમાં ન હતા, તે તેમની જાણમાં ન હતું અને તે અરજદારના કાર્યકાળ બહારનું હતું. આ જ એનસીડીની બાબતમાં પણ, રાષ્ટ્રીય નિયમનકાર-સેબી (સિક્યોરિટીઝ એન્ડ એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઇન્ડિયા) એ ૨ વર્ષની તપાસ અને અયોગ્ય આર્થિક હુકમો પછી આખરે અરજદારને દોષમુક્ત કર્યા છે. અરજદાર દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાસ્તવમાં, એસએટી (સિક્યોરિટીઝ અપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ) એ પણ હસ્તક્ષેપ કર્યો હતો અને અપીલમાં આ બાબતમાં અરજદાર સંબંધિત સેબીના વાદગ્રસ્ત હુકમને રદ કરીને તેમના લાભમાં હુકમ કર્યો હતો. તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આરઓસી, ગુજરાત દ્વારા આ જ બાબતમાં બીજી વખત તેમની સામે કરવામાં આવેલ કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર છે, કારણ કે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૦(૨) હેઠળ નાગરિકના મૂળભૂત અધિકારો હેઠળ એક જ બાબતમાં એક કરતાં વધુ વખત કાર્યવાહી/સજા ન કરવા અંગે પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો છે.

૫.૩ અરજદારે રજૂઆત કરી છે કે આ તમામ ફોજદારી કેસો દાખલ કરવામાં કાનૂની પ્રક્રિયાની ગંભીર અનિયમિતતા અને વહીવટી નિષ્ફળતા રહી છે તેમજ અરજદાર વિરુદ્ધ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન થયું છે; કારણ કે અરજદારને કારણદર્શક નોટિસો (એસસીએન) પાઠવવામાં આવે અને એસસીએન સામેના તેમના જવાબો યોગ્ય રીતે તપાસવામાં આવે તે પહેલાં જ

કોર્પોરેટ બાબતોના મંત્રાલય (એમસીએ), ભારત સરકારે તારીખ ૨૨.૧૨.૨૦૧૫ ના રોજ સંપૂર્ણ મંજૂરી આપી હતી અને પ્રાદેશિક નિયામક, ઉત્તર પશ્ચિમ ક્ષેત્ર, એમસીએ (આરડી-એનડબલ્યુઆર) એ પણ કાર્યવાહી દાખલ કરવા માટે આરઓસી, ગુજરાતને તારીખ ૦૭.૦૧.૨૦૧૬ ના રોજ સંપૂર્ણ મંજૂરી આપી દીધી હતી. આરઓસીએ એમસીએ અને આરડી-એનડબલ્યુઆરની સંપૂર્ણ મંજૂરીઓના ઘણા સમય પછી તારીખ ૨૦/૦૧/૨૦૧૬ ના રોજ કારણદર્શક નોટિસો જારી કરી હતી અને તેમની પાસે એમસીએ તથા આરડી-એનડબલ્યુઆર તરફથી પૂર્વ-મંજૂરીઓ હોવાથી, તેમણે એસસીએનના જવાબોને આંધળેબહેરે નકારી કાઢ્યા હતા અને અરજદાર સામે ખરેખર કાર્યવાહી થઈ શકે તેમ છે કે કેમ તેની તપાસ કર્યા વિના અરજદાર સામે ક્ષુદ્રક રીતે કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી. અરજદાર દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે વાસ્તવમાં, તારીખ ૨૨/૧૨/૨૦૧૫ અને ૦૭/૦૧/૨૦૧૬ ના તેના મંજૂરી પત્રોમાં, કોર્પોરેટ બાબતોના મંત્રાલયે આરઓસી, ગુજરાતને કંપનીના મુખ્ય પ્રમોટર શ્રી સંજય ગુપ્તા નામના વ્યક્તિ સામે કાર્યવાહી કરવા બાબતે વિચારવા ખાસ જણાવ્યું હતું, તેમ છતાં, અત્યંત રહસ્યમય રીતે, આરઓસી, ગુજરાત દ્વારા તેમની પોતાની માલિકીની કંપનીના આ કેસોમાં એ જ વ્યક્તિ (શ્રી સંજય ગુપ્તા) નું નામ પણ સામેલ કરવામાં આવ્યું ન હતું અને આરઓસીને આ કેસોમાં અરજદાર (કંપની સાથે કોઈ સંબંધિત જોડાણ ન હોવા છતાં) સામે કાર્યવાહી કરવા માટે એક સરળ નિશાન જણાયા હતા. તેથી, અરજદાર દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આરઓસી, ગુજરાતનું આ પક્ષપાતી અને

ભેદભાવભર્યું કૃત્ય ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ (સમાનતાનો અધિકાર) નું ઉલ્લંઘન કરે છે અને આ કેસો રદબાતલ થવાને પાત્ર છે.

૫.૪ વધુમાં, અરજદાર દ્વારા ભારપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે ભારત સરકારના કોર્પોરેટ બાબતોના મંત્રાલયના કેન્દ્ર સરકારના સચિવ સેબીના બોર્ડમાં સભ્ય છે. જ્યારે સેબીએ કંપનીની આ જ એનસીડીની બાબતમાં અરજદારને દોષમુક્ત કર્યા હતા, ત્યારે બાબત ત્યાં જ સમાપ્ત થઈ જવી જોઈતી હતી અને આ તમામ કેસોમાં અરજદાર સામે બિલકુલ કાર્યવાહી થવી જોઈતી ન હતી. તેમ છતાં, આગળની ગંભીર વહીવટી નિષ્ફળતા દ્વારા, આરઓસીએ અરજદાર સામે ફોજદારી કેસો દાખલ કર્યા, જે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૦(૨) મુજબ તદ્દન ગેરકાયદેસર છે.

૫.૫ અરજદારે કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ (તે સમયે અમલમાં) ની કલમ ૨૮૩(૧) (જી) પર પણ આધાર રાખ્યો છે, જે બોર્ડની કોઈપણ બેઠકમાં હાજરી ન આપવાને કારણે હોદ્દો આપોઆપ ખાલી થવાની જોગવાઈ કરે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જુલાઈ ૨૦૧૭ સુધી ૩.૫ વર્ષ સુધી, આરઓસીએ ખોટા રેકૉર્ડ રાખ્યા હતા અને ભારત સરકારના કોર્પોરેટ બાબતોના મંત્રાલય (એમસીએ) ની વેબસાઈટ/વેબ પોર્ટલ પર ખોટું વેબસાઈટ ડિસ્પ્લે દર્શાવ્યું હતું, જેમાં અરજદારને કંપનીના વર્તમાન મેનેજિંગ ડિરેક્ટર/ડિરેક્ટર તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા હતા અને સદર કંપનીની બાબતમાં આ તમામ ફોજદારી કેસોમાં અરજદાર સામે ક્ષુલ્લક કાર્યવાહી કરવા માટે પોતાના ખોટા રેકૉર્ડનો દુરુપયોગ કર્યો હતો.

પ.૬ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૮૩૮/૨૦૦૮ માં પસાર કરવામાં આવેલ અનેતા હડા વિરુદ્ધ ગોડફાધર ટ્રાવેલ્સ એન્ડ ટુર્સ ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે તારીખ ૨૭.૦૪.૨૦૧૨ ના ચુકાદા દ્વારા ઠરાવ્યું છે કે કાયદાના સિદ્ધાંતની બાબત તરીકે; કંપની બાબતમાં; જો કંપનીને આરોપી તરીકે જોડવામાં ન આવે, તો આવી બાબતોમાં કોઈપણ વ્યક્તિને આરોપી તરીકે ગણી શકાય નહીં અને આવા કેસો ચલાવવાપાત્ર રહેતા નથી. તેથી, અરજદાર દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ ૩૪ ફોજદારી કેસો અધિકારક્ષેત્ર બહારના (અલ્ટ્રા વાયર્સ) છે અને રદબાતલ તેમજ બાતલ થવાને પાત્ર છે.

પ.૭ અરજદારે તેમના રાજીનામા સંબંધિત સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૪૪૯૭/૨૦૧૭ માં પસાર કરાયેલા આ અદાલતના હુકમો પર આધાર રાખ્યો છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે આ અદાલતે વિશેષરૂપે અવલોકન કર્યું છે કે તેમનો કાર્યકાળ તારીખ ૦૭.૧૧.૨૦૧૩ થી ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ સુધી આશરે ત્રણ મહિનાનો હતો. આમ, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે જ્યારે તેઓ તારીખ ૦૭.૧૧.૨૦૧૩ થી ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ સુધીના ૪ મહિનાના ટૂંકા ગાળા માટે સૈદ્ધાંતિક રીતે ૪ એનટીએલ ના બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સમાં રહ્યા હતા, ત્યારે તેમને બોર્ડની કોઈપણ બેઠકમાં હાજરી આપવા માટે કોઈ નોટિસ આપવામાં આવી ન હતી, અને તેમણે આ ૪ મહિનાના કાર્યકાળ દરમિયાન સદર કંપનીની બોર્ડની કોઈ બેઠકમાં હાજરી આપી ન હતી. કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ (તે સમયે અમલમાં)

ની કલમ ૨૮૩(૧)(જી) મુજબ તારીખ ૦૭.૧૧.૨૦૧૩ થી ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ સુધીના તેમના ૪ મહિનાના ડિરેક્ટરશિપ/મેનેજિંગ ડિરેક્ટરશિપના કાર્યકાળ દરમિયાન તેમણે કંપનીના બોર્ડની કોઈપણ બેઠકમાં હાજરી આપી ન હોવાથી, કંપનીના બોર્ડમાં અરજદારનો ડિરેક્ટર/મેનેજિંગ ડિરેક્ટર તરીકેનો હોદ્દો પણ કાયદા મુજબ આપોઆપ ખાલી થઈ ગયો હતો. તેમણે એવી પણ રજૂઆત કરી છે કે કંપનીઝ એક્ટ (જેનો હવે પછી “સદર અધિનિયમ” તરીકે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે) ની કલમ ૨૮૨ ની જોગવાઈ મુજબ, તેમણે કોઈ સત્તાઓનો ઉપયોગ કર્યો ન હતો, કારણ કે તેમણે ન તો બોર્ડની કોઈ બેઠકમાં હાજરી આપી હતી કે ન તો તેઓ કંપનીની કોઈપણ સમિતિની રચનામાં સામેલ હતા. આમ, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે તમામ ફોજદારી કેસો રદબાતલ અને બાતલ કરવા જરૂરી છે.

૬.૦ સામાવાળા સત્તામંડળ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી ક્ષિતિજ અમીને કંપનીઝ એક્ટની કલમ ૫ પર આધાર રાખ્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર સદર અધિનિયમની કલમ ૫ હેઠળ કલ્પના કરાયા મુજબ કંપનીના ડિરેક્ટર હતા અને સદર જોગવાઈ, વિશેષ કરીને સદર અધિનિયમની કલમ ૫(૨)(જી) મુજબ, તે સમયગાળા દરમિયાન તેમના દ્વારા લેવામાં આવેલા તમામ નિર્ણયો માટે તેઓ જવાબદાર રહેશે. તેમણે એવી પણ રજૂઆત કરી છે કે વાદગ્રસ્ત ફરિયાદમાં આ અદાલતે હસ્તક્ષેપ કરવાપાત્ર નથી કારણ કે તેમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો સાચા સ્વરૂપના છે અને વાસ્તવમાં, આરઓસી દ્વારા આક્ષેપ કરાયા મુજબ સદર કૃત્યો માટે અરજદાર જવાબદાર હતા.

૭.૦ આ વિવાદના સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલશ્રીઓને સાંભળવામાં આવ્યા. રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવેલા દસ્તાવેજોનું પણ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે.

૮.૦ ઉપર વર્ણવ્યા મુજબ, આરઓસી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી વાદગ્રસ્ત ફરિયાદો તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૧૨, ૩૧.૦૩.૨૦૧૩ અને ૩૧.૦૩.૨૦૧૪ ના રોજ પૂરા થતા નાણાકીય વર્ષોનો સંદર્ભ આપે છે. હકીકતોના સમગ્ર નિરીક્ષણ પરથી જણાય છે કે તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આક્ષેપોમાં અરજદારની કોઈ ભૂમિકા નથી. જે પદ પર અરજદારની કંપનીના ડિરેક્ટર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી તે માત્ર કાગળ પરની વ્યવસ્થા હોય તેવું જણાય છે અને નિઃશંકપણે તેમનો કાર્યકાળ આશરે ચાર મહિનાનો એટલે કે તારીખ ૦૭.૧૧.૨૦૧૩ થી ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ સુધીનો છે. અરજદારે તારીખ ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ ના રોજ કંપનીમાંથી રાજીનામું આપ્યું હતું અને સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલિકેશન નં. જજ૯૭/૨૦૧૭ માં પસાર કરાયેલા તારીખ ૨૦.૦૪.૨૦૧૭ અને ૦૫.૦૭.૨૦૧૭ ના હુકમ દ્વારા આ અદાલતના હસ્તક્ષેપ પછી જ તેમનું રાજીનામું સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું. આ અદાલતે સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલિકેશન નં. જજ૯૭/૨૦૧૭ માં પસાર કરેલા તારીખ ૦૫.૦૭.૨૦૧૭ ના હુકમમાં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

—

“આ રજૂઆત અને ફાઈલ કરવામાં આવેલા સોગંદનામાને ધ્યાને લેતાં, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે કંપનીઝ (અપોઈન્ટમેન્ટ એન્ડ કવોલિફિકેશન ઓફ

ડિરેક્ટર્સ) રૂલ્સ, ૨૦૧૪ ના નિયમો સાથે વંચાણે લેતાં કંપનીઝ એક્ટ, ૨૦૧૩ ની કલમ ૧૬૮ મુજબ, માત્ર કંપની જરૂરી જરૂરિયાતોનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ રહી હોવાના કારણે અરજદાર જેવા વ્યક્તિઓને ભોગવવા માટે મજબૂર કરી શકાય નહીં. વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ સોલિસિટર જનરલ શ્રી વ્યાસ દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું છે અને સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે કે ગ્રુપ ઓફ કંપનીઝના ડિરેક્ટરો અને મેનેજિંગ ડિરેક્ટર પૈકીના એક શ્રી સંજય ગુપ્તા તેમની સામેના ગુનાના સંબંધમાં જેલના સળિયા પાછળ છે. તેથી, ઉપર જણાવ્યા મુજબની હકીકતોની પૃષ્ઠભૂમિ તેમજ જોગવાઈઓને જોતાં, આ બાબત વિચારણા માંગી લે તેવી છે અને નીચે મુજબનો હુકમ કરવામાં આવે છે;

૩૯. વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ સોલિસિટર જનરલ શ્રી દેવાંગ વ્યાસ સામાવાળા નં. ૧ થી ૩ વતી રુલની બજવણી સ્વીકારે છે અને વિદ્વાન એજુપી સુશ્રી જ્યોતિ ભટ્ટ સામાવાળા નં. ૪ વતી રુલની બજવણી સ્વીકારે છે.

ઉપર મુજબની ચર્ચાને ધ્યાને લેતાં, કંપનીઝ એક્ટ, ૨૦૧૩ ની જોગવાઈઓ તેમજ કંપનીઝ (અપોઈન્ટમેન્ટ એન્ડ કવોલિફિકેશન ઓફ ડિરેક્ટર્સ) રૂલ્સ, ૨૦૧૪ ના નિયમોને ધ્યાનમાં રાખીને વચગાળાની દાદ આપવી જરૂરી છે. કંપનીઝ એક્ટ (ટૂંકમાં સદર અધિનિયમ) ની કલમ ૧૫૨(૨) થી કલમ ૧૬૭ આ પાસાનો સંદર્ભ આપે છે અને કંપનીઝ એક્ટની કલમ ૧૫૭ ડિરેક્ટર આઈડેન્ટિફિકેશન નંબર અંગે કંપની દ્વારા

રજિસ્ટ્રારને જાણ કરવાના ઓળખ નંબરની જોગવાઈ કરે છે. વધુમાં સદર અધિનિયમની કલમ ૧૫૮ માં જણાવ્યા મુજબ તે કંપનીની જવાબદારી છે. એ જ રીતે, સદર અધિનિયમની કલમ ૧૬૭ ડિરેક્ટરનો હોદ્દો ખાલી થવાનો સંદર્ભ આપે છે. કલમ ૧૬૭(બી) જોગવાઈ કરે છે કે-

બોર્ડની ગેરહાજરીની રજા મેળવીને કે મેળવ્યા વિના બાર મહિનાના સમયગાળા દરમિયાન યોજાયેલી બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સની તમામ બેઠકોમાંથી ડિરેક્ટર ગેરહાજર રહેવાના કિસ્સામાં ડિરેક્ટરનો હોદ્દો ખાલી થશે. વધુમાં, કલમ ૧૬૮ ડિરેક્ટરના રાજીનામાની જોગવાઈ કરે છે. તે સ્પષ્ટપણે જોગવાઈ કરે છે કે ડિરેક્ટર હોદ્દા પરથી રાજીનામું આપી શકે છે. સોગંદનામામાં સદર અધિનિયમની આ કલમ ૧૬૮ નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે કે તે રાજીનામાની તારીખથી અમલમાં આવશે અને કંપનીઝ એક્ટ, ૨૦૧૩ ની જોગવાઈઓ મુજબ તેઓ તારીખ ૦૭.૧૧.૨૦૧૩ થી ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ વચ્ચેના કાર્યકાળ માટે જવાબદાર છે તે બાબત હકીકતોની પૃષ્ઠભૂમિમાં ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે. અરજદાર, જેઓ દાવો કરે છે કે તેઓ કોઈ બેઠકમાં હાજર રહ્યા નથી અને તેમણે રાજીનામું પણ મોકલી આપ્યું છે, તેનો નિર્ણય કંપની અથવા મેનેજિંગ ડિરેક્ટર દ્વારા લેવાનો રહે છે. તેમ છતાં, સેબીના અહેવાલને ધ્યાનમાં રાખીને, રાજીનામું આગળ મોકલવું જરૂરી છે અને કંપની અથવા મેનેજિંગ ડિરેક્ટર દ્વારા નિર્ણય લેવાનો રહે છે જે બદલામાં ડિરેક્ટર તરીકે અરજદાર જેવા વ્યક્તિનું નામ દૂર કરવા માટે રજિસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝને જાણ કરશે. જોકે, જણાવ્યા

મુજબ, કંપનીના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર જેલમાં છે. સામાવાળા નં. ૧ રજિસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝ મેનેજિંગ ડિરેક્ટર તરીકે અથવા અન્ય કોઈપણ ક્ષમતામાં અરજદારનું નામ દૂર કરવા માટે જરૂરી પગલાં લેશે.”

આમ, આ અદાલતે અવલોકન કર્યા મુજબ, સામાવાળાઓએ સ્વીકાર્યું છે કે અરજદારનો કાર્યકાળ તારીખ ૦૭.૧૧.૨૦૧૩ થી ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ વચ્ચેનો હતો.

૮.૧ કંપનીઝ એક્ટની કલમ ૨૮૩ નીચે મુજબ વંચાય છે:—

૨૮૩. ડિરેક્ટરો દ્વારા હોદ્દો ખાલી કરવો.

(૧) ડિરેક્ટરનો હોદ્દો ખાલી થશે જો—

(એ) તે કલમ ૨૭૦ ની પેટા-કલમ (૧) માં નિર્દિષ્ટ કરેલા સમયની અંદર મેળવવામાં નિષ્ફળ જાય, અથવા ત્યારપછીના કોઈપણ સમયે, કંપનીના આર્ટિકલ્સ દ્વારા તેની પાસેથી જરૂરી શેર લાયકાત, જો કોઈ હોય તો, ધરાવવાનું બંધ કરે;

(બી) સક્ષમ અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી અદાલત દ્વારા તેને અસ્થિર મગજનો જાહેર કરવામાં આવે;

(સી) તે નાદાર જાહેર થવા માટે અરજી કરે;

(ડી) તેને નાદાર જાહેર કરવામાં આવે;

(ઇ) નૈતિક અધઃપતન સંકળાયેલ હોય તેવા કોઈપણ ગુના માટે અદાલત દ્વારા તેને દોષિત ઠેરવવામાં આવે અને તેના સંબંધમાં તેને છ મહિના કરતાં ઓછી ન હોય તેવી કેદની સજા ફટકારવામાં આવે;]

(એફ) કેન્દ્રીય સરકારે સત્તાવાર ગેઝેટમાં જાહેરનામું બહાર પાડીને આવી નિષ્ફળતાથી થયેલી ગેરલાયકાત દૂર ન કરી હોય ત્યાં સુધી, તેના દ્વારા એકલા અથવા અન્ય લોકો સાથે સંયુક્ત રીતે રાખવામાં આવેલા કંપનીના શેર્સ સંબંધિત કોઈપણ માંગણી (કોલ) ની ચુકવણી માટે નિયત કરવામાં આવેલી છેલ્લી તારીખથી છ મહિનાની અંદર તે ચૂકવવામાં નિષ્ફળ જાય;]

(જી) તે બોર્ડ પાસેથી ગેરહાજરીની રજા મેળવ્યા વિના, બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સની સતત ત્રણ બેઠકોમાંથી, અથવા સતત ત્રણ મહિનાના સમયગાળા માટે બોર્ડની તમામ બેઠકોમાંથી, બેમાંથી જે પણ લાંબો સમય હોય, ગેરહાજર રહે;

(એચ) તે (પોતે જાતે અથવા તેના લાભ માટે કે તેના વતી કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા), અથવા જે પેઢીમાં તે ભાગીદાર હોય અથવા જે ખાનગી કંપનીમાં તે ડિરેક્ટર હોય, કલમ ૨૯૫ ના ઉલ્લંઘનમાં કંપની પાસેથી લોન, અથવા લોન માટે કોઈ ગેરેંટી કે જામીનગીરી સ્વીકારે;

(આઈ) તે કલમ ૨૯૯ ના ઉલ્લંઘનમાં કાર્ય કરે;

(જે) કલમ ૨૦૩ હેઠળ અદાલતના હુકમ દ્વારા તે અયોગ્ય ઠરે;

(કે) કલમ ૨૮૪ ના અનુસંધાનમાં તેને દૂર કરવામાં આવે; અથવા

(એલ) કંપનીમાં કોઈ હોદ્દો અથવા અન્ય રોજગાર ધરાવવાના આધારે, અથવા કંપનીના મેનેજિંગ એજન્ટના નોમિની તરીકે ડિરેક્ટર તરીકે નિમાયા પછી, તે કંપનીમાં આવો હોદ્દો અથવા અન્ય રોજગાર ધરાવવાનું બંધ કરે અથવા, જે તે કિસ્સામાં, મેનેજિંગ એજન્ટનો અંત આવે.

(૨) પેટા-કલમ (૧) ના ખંડ (ડી), (ઈ) અને (જે) માં સમાવિષ્ટ કોઈપણ બાબત હોવા છતાં, તે ખંડોમાં સંદર્ભિત ગેરલાયકાત નીચે મુજબ સુધી અમલમાં આવશે નહીં—

(એ) નિર્ણય, સજા અથવા હુકમની તારીખથી ત્રીસ દિવસ માટે;

(બી) જ્યાં નિર્ણય, સજા અથવા સજામાં પરિણામેલ દોષિત ઠરાવ સામે ઉપરોક્ત ત્રીસ દિવસની અંદર કોઈ અપીલ અથવા પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હોય, તો આવી અપીલ અથવા પિટિશનનો નિકાલ થાય તે તારીખથી સાત દિવસની મુદત પૂરી ન થાય ત્યાં સુધી; અથવા

(સી) જ્યાં ઉપરોક્ત સાત દિવસની અંદર, નિર્ણય, સજા, દોષિત ઠરાવ અથવા હુકમના સંબંધમાં કોઈ આગળની અપીલ અથવા પિટિશન દાખલ કરવામાં આવે છે, અને જો અપીલ અથવા પિટિશન મંજૂર થાય, તો ગેરલાયકાત દૂર કરવામાં પરિણમે, ત્યાં સુધી કે જ્યાં સુધી આવી આગળની અપીલ અથવા પિટિશનનો નિકાલ ન થાય.

(રએ) પેટા-કલમો (૧) અને (૨) ની જોગવાઈઓને આધીન, જો કોઈ વ્યક્તિ ડિરેક્ટર તરીકે કાર્ય કરે છે જ્યારે તે જાણે છે કે પેટા-કલમ (૧) ના વિવિધ ખંડોમાં નિર્દિષ્ટ ગેરલાયકાતો પૈકીની કોઈપણ ગેરલાયકાતને કારણે તેના દ્વારા ધારણ કરેલ ડિરેક્ટરનો હોદ્દો ખાલી થઈ ગયો છે, તો તે જે દિવસો દરમિયાન તે ડિરેક્ટર તરીકે કાર્ય કરે છે તે દરેક દિવસ માટે પાંચસો રૂપિયા સુધી વિસ્તરી શકે તેવા દંડની સજાને પાત્ર થશે.]

(૩) ખાનગી કંપની કે જે જાહેર કંપનીની પેટાકંપની નથી તે તેના આર્ટિકલ્સ દ્વારા જોગવાઈ કરી શકે છે કે પેટા-કલમ (૧) માં નિર્દિષ્ટ કરેલા આધારો ઉપરાંત કોઈપણ વધારાના આધારે ડિરેક્ટરનો હોદ્દો ખાલી થશે.”

આમ, કલમ ૨૮૩(૧)(જી) મુજબ, જો ડિરેક્ટર બોર્ડ પાસેથી ગેરહાજરીની રજા મેળવ્યા વિના, બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સની સતત ત્રણ બેઠકોમાંથી અથવા સતત ત્રણ મહિનાના સમયગાળા માટે બોર્ડની તમામ બેઠકોમાંથી, બેમાંથી જે પણ લાંબો સમય હોય, ગેરહાજર રહે છે, તો તેઓ ડિરેક્ટર રહેતા બંધ થાય છે.

૮.૨ સદર અધિનિયમની કલમ ૨૯૨ નીચે મુજબ વંચાય છે:—

અમુક સત્તાઓનો ઉપયોગ બોર્ડ દ્વારા માત્ર બેઠકમાં જ કરવો. (૧) કંપનીના બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ કંપની વતી નીચેની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરશે, અને તે માત્ર બોર્ડની બેઠકોમાં પસાર કરાયેલા ઠરાવો દ્વારા જ કરશે:

—

(એ) શેરધારકો દ્વારા તેમના શેર્સ પર ન ચૂકવાયેલા નાણાં અંગે માંગણી
(કોલ) કરવાની સત્તા;

(બી) ડિબેન્યર્સ બહાર પાડવાની સત્તા;

(સી) ડિબેન્યર્સ સિવાય અન્ય રીતે નાણાં ઉછીના લેવાની સત્તા;

(ડી) કંપનીના ભંડોળનું રોકાણ કરવાની સત્તા; અને

(ઈ) લોન આપવાની સત્તા:

[પરંતુ શરત એ છે કે બોર્ડ, બેઠકમાં પસાર કરાયેલા ઠરાવ દ્વારા,
ડિરેક્ટરોની કોઈપણ સમિતિ, મેનેજિંગ ડિરેક્ટર, મેનેજિંગ એજન્ટ, સચિવો
અને ખજાનચીઓ, મેનેજર અથવા કંપનીના અન્ય કોઈપણ મુખ્ય
અધિકારીને અથવા કંપનીની શાખા કચેરીના કિસ્સામાં, શાખા કચેરીના
મુખ્ય અધિકારીને, બોર્ડ નિર્દેશિત કરે તેવી શરતો પર, અનુક્રમે પેટા-કલમો
(૨), (૩) અને (૪) માં નિર્દિષ્ટ મર્યાદા સુધી ખંડ (સી), (ડી) અને (ઈ) માં
નિર્દિષ્ટ સત્તાઓ સોંપી શકે છે:

વધુમાં શરત એ છે કે બેંકિંગ કંપની દ્વારા, તેના વ્યવસાયના સામાન્ય
ક્રમમાં, જાહેર જનતા પાસેથી નાણાંની થાપણોનો સ્વીકાર, માંગણી પર
અથવા અન્યથા પરત ચૂકવવાપાત્ર, અને ચેક, ડ્રાફ્ટ, હુકમ અથવા
અન્યથા ઉપાડવાપાત્ર, અથવા બેંકિંગ કંપની દ્વારા બોર્ડ નિર્દેશિત કરે

તેવી શરતો પર અન્ય બેંકિંગ કંપની પાસે થાપણ તરીકે નાણાં મૂકવા, તે આ કલમના અર્થમાં બેંકિંગ કંપની દ્વારા નાણાં ઉછીના લેવા અથવા, જે તે કિસ્સામાં, લોન આપવા તરીકે ગણાશે નહીં.

સ્પષ્ટીકરણ ૧. પેટા-કલમ (૧) ના ખંડ (સી) ની કોઈ બાબત બેંકિંગ કંપની દ્વારા અન્ય બેંકિંગ કંપનીઓ પાસેથી અથવા રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા અથવા કોઈપણ અધિનિયમ દ્વારા કે તે હેઠળ સ્થપાયેલી અન્ય કોઈપણ બેંકો પાસેથી ઉછીના લેવા પર લાગુ થશે નહીં.

સ્પષ્ટીકરણ ૨. કંપની અને તેના બેંકર્સ વચ્ચેના વ્યવહારોના સંબંધમાં, પેટા-કલમ (૧) ના ખંડ (સી) માં નિર્દિષ્ટ સત્તાનો કંપની દ્વારા ઉપયોગ એટલે ઓવરડ્રાફ્ટ અથવા કેશ ક્રેડિટ અથવા અન્યથા નાણાં ઉછીના લેવા માટે તેના બેંકર્સ સાથે કંપની દ્વારા કરવામાં આવેલી વ્યવસ્થા સમજવી અને ઓવરડ્રાફ્ટ, કેશ ક્રેડિટ અથવા અન્ય ખાતાઓ પરનું વાસ્તવિક દૈનિક સંચાલન નહીં કે જેના દ્વારા આ રીતે કરવામાં આવેલી વ્યવસ્થાનો વાસ્તવમાં લાભ લેવામાં આવે છે.]

(૨) પેટા-કલમ (૧) ના ખંડ (સી) માં સંદર્ભિત સત્તા સોંપતો દરેક ઠરાવ કોઈપણ એક સમયે બાકી રહેતી કુલ રકમ નિર્દિષ્ટ કરશે જે મર્યાદા સુધી સોંપાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા નાણાં ઉછીના લઈ શકાય.

(૩) પેટા-કલમ (૧) ના ખંડ (ડી) માં સંદર્ભિત સત્તા સોંપતો દરેક ઠરાવ કુલ રકમ નિર્દિષ્ટ કરશે જે મર્યાદા સુધી ભંડોળનું રોકાણ કરી શકાય, અને સોંપાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા જે રોકાણો કરી શકાય તેનું સ્વરૂપ નિર્દિષ્ટ કરશે.

(૪) પેટા-કલમ (૧) ના ખંડ (ઈ) માં સંદર્ભિત સત્તા સોંપતો દરેક ઠરાવ કુલ રકમ નિર્દિષ્ટ કરશે જે મર્યાદા સુધી સોંપાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા લોન આપી શકાય, જે હેતુઓ માટે લોન આપી શકાય તે હેતુઓ, અને વ્યક્તિગત કિસ્સાઓમાં આવા દરેક હેતુ માટે આપી શકાય તેવી લોનની મહત્તમ રકમ નિર્દિષ્ટ કરશે.

(૫) આ કલમમાં સમાવિષ્ટ કંઈપણ સામાન્ય સભામાં પેટા-કલમ (૧) માં નિર્દિષ્ટ કરેલી કોઈપણ સત્તાના બોર્ડ દ્વારા કરવામાં આવતા ઉપયોગ પર નિયંત્રણો અને શરતો લાદવાના કંપનીના અધિકારને અસર કરતું ગણાશે નહીં.

કલમ ૨૯૨ માત્ર બેઠકમાં જ બોર્ડ દ્વારા સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની જોગવાઈ કરે છે. કલમ ૨૯૨(૧)(ઈ) જણાવે છે કે બોર્ડ, બેઠકમાં પસાર કરાયેલા ઠરાવ દ્વારા, ડિરેક્ટરોની કોઈપણ સમિતિ, મેનેજિંગ ડિરેક્ટર, મેનેજિંગ એજન્ટ, સચિવો અને ખજાનચીઓ, મેનેજર અથવા કંપનીના અન્ય કોઈપણ મુખ્ય અધિકારીને અથવા કંપનીની શાખા કચેરીના કિસ્સામાં, શાખા કચેરીના મુખ્ય અધિકારીને, બોર્ડ નિર્દેશિત કરે તેવી શરતો પર, અનુક્રમે પેટા-કલમો (૨), (૩) અને (૪) માં નિર્દિષ્ટ હદ સુધી ખંડ (સી), (ડી) અને (ઈ) માં નિર્દિષ્ટ સત્તાઓ સોંપી શકે છે.

૯.૦ સામાવાળાઓના કથન મુજબ અરજદારે વાસ્તવમાં કેટલાક નિર્ણયો લીધા હતા તેમ માની લઈએ તોપણ, ડિરેક્ટર તરીકે અથવા અન્યથા તેમણે બોર્ડની કોઈપણ બેઠકમાં હાજરી આપી હોય અથવા તેમણે કોઈ સમિતિની રચના કરી હોય કે ડિરેક્ટરની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને તેમના ત્રણ મહિનાના કાર્યકાળ દરમિયાન કોઈ નિર્ણય લીધો હોય તેવું દર્શાવવા માટે કશું જ નથી. અરજદારે વાસ્તવમાં બોર્ડની કોઈપણ બેઠકમાં ભાગ લીધો હતો અથવા સદર અધિનિયમની કલમ ૨૯૨ માં કલ્પના કરાયા મુજબ કોઈ સમિતિની નિમણૂક કરી હતી તેવું દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ સામગ્રી રજૂ કરવામાં આવી નથી. સદર અધિનિયમની કલમ ૨૮૩(૧)(જી) મુજબ, અરજદારે ત્રણ મહિનાના સમયગાળા માટે બોર્ડની બેઠકોમાં હાજરી ન આપી હોવાથી, તેઓ ડિરેક્ટર તરીકે કાર્ય કરતા બંધ થયા હશે. ઉપરોક્ત રીટ પિટિશનમાં સામાવાળાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા સોગંદનામામાં, એ સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે અરજદારનો કાર્યકાળ તારીખ ૦૭.૧૧.૨૦૧૩ થી ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ સુધીનો હતો. આમ, કંપનીના કારોબારમાં અરજદારની સંડોવણી દર્શાવતી તેમની વિરુદ્ધની કોઈપણ સામગ્રીના અભાવમાં, સુરક્ષિત રીતે એવું માની શકાય કે વાદગ્રસ્ત ફોજદારી કેસોમાં તેમની સામે આક્ષેપિત ગુનાઓને આકર્ષિત કરે તેવો કોઈપણ નિર્ણય લેવામાં કોઈપણ ક્ષમતામાં અરજદાર દ્વારા કોઈ ભૂમિકા ભજવવામાં આવી ન હતી. હકીકતમાં, ઉપર નોંધ્યા મુજબ, સેબીએ નવ ફોજદારી કેસોમાં ગુનાઓના સંબંધમાં અરજદારને પહેલેથી જ દોષમુક્ત કર્યા છે.

૯.૧ અરજદાર સહિત/વિરુદ્ધ આરઓસી દ્વારા દાખલ કરાયેલા નવ ફોજદારી કેસો એનટીએલ ના એનસીડી (નોન-કન્વર્ટિબલ ડિબેન્ચર્સ) નો વિષય હતા, જેની તપાસ સેબી દ્વારા પહેલેથી જ કરવામાં આવી હતી અને સેબી દ્વારા તારીખ ૦૭.૦૯.૨૦૧૭ ના હુકમથી એવું અવલોકન કરીને અરજદારને સંપૂર્ણપણે દોષમુક્ત કરવામાં આવ્યા છે કે “તેથી, એનટીએલ ની એનસીડી બાબતોના નવ ફોજદારી કેસો રદબાતલ કરવા જોઈએ, કારણ કે તે અરજદારને લાગુ પડતા નથી. વધુમાં, આ નવ ફોજદારી કેસોમાં આરઓસી દ્વારા અરજદાર-નિમૈન ચરણ બિસ્વાલ સામે ફરીથી કાર્યવાહી કરી શકાય નહીં, કારણ કે તે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૦(૨) હેઠળ અરજદારના મૂળભૂત અધિકારોનું ઉલ્લંઘન કરે છે, કારણ કે એકવાર કાર્યવાહી કરાયા પછી અને વાસ્તવમાં સેબી દ્વારા અયોગ્ય રીતે શિક્ષિત કર્યા પછી (સિક્યોરિટી માર્કેટ/ટ્રાન્ઝેક્શનથી અને લિસ્ટેડ કંપનીઓ સાથે જોડાયેલી પ્રતિબંધિત કરીને) અરજદાર સામે ફરીથી કાર્યવાહી કરી શકાય નહીં”.

૯.૩ આમ, ડિરેક્ટર તરીકેના તેમના મર્યાદિત કહેવાતા કાર્યકાળ દરમિયાન અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલ કંઈપણ પ્રતિકૂળ દર્શાવવામાં સામાવાળાઓ સદંતર નિષ્ફળ રહ્યા છે. કંપનીના કોઈપણ કારોબારમાં અરજદારનો કોઈ નિર્ણય કે તેમની સહભાગિતા પણ દર્શાવવામાં આવી નથી. અરજદાર કસૂરવાર હતા તે દર્શાવવા માટે કોઈ સામગ્રી દર્શાવવામાં આવી નથી અને તેથી તેઓ ૧૯૫૬ ના

સદર અધિનિયમની કલમ ૫ માં સામેલ “કસૂવાર અધિકારી” ના પદ હેઠળ આવશે નહીં.

૧૦.૦ ઉપરોક્ત અવલોકનોને ધ્યાને લેતાં, અદાલતની કાર્યવાહીના દુરુપયોગને રોકવા માટે ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળ આ અદાલતની અંતર્ગત અને અસાધારણ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને રજિસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા ફોજદારી કેસો રદબાતલ અને બાતલ કરવાપાત્ર છે તેવા સુવિચારિત અભિપ્રાય પર આ અદાલત પહોંચી છે. હાલની રીટ પિટિશન આથી મંજૂર કરવામાં આવે છે. રુલ એન્સોલ્યુટ કરવામાં આવે છે. ડાયરેક્ટ સર્વિસની પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

(એ.એસ. સુપેહિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.